

Lezerskonferentie 'FNV, hoe NU verder?'

Kritiek even hard nodig als leden

foto Tjabring van Egten

'Ik ben nog maar kort lid van de AbvaKabo, voor mij is de lezerskonferentie een spoedkursus in vakbondsland, ik heb ervan genoten en geleerd. Het belangrijkste is datje merkt niet de enige te zijn die vindt dat de vakbeweging een andere kant op moet. Het moet bestuurders achter de tafel toch te denken geven dat mensen die zoveel tijd en energie in de vakbeweging steken, gelijktijdig bijna uit elkaar knallen van woede over het gevoerde beleid.'

'Ik loop nu zo'n vijftig jaar mee in de vakbeweging en merk met een gevoel van opluchting op zo'n lezerskonferentie te kunnen zeggen wat ik ervan vind en nu eens niet in een minderheidspositie. De bierkaai waar je tegen knokt, is er niet mee weg, maar je voelt wel datje met velen bent.'

Twee reacties op de lezerskonferentie van 27 en 28 februari j.l. in 'De Open Vaart' in Amsterdam Noord. Positieve reacties, omdat we zelf niet helemaal tevreden waren.

De organisatie was prima, evenals de opkomst, maar het antwoord op de centrale vraag van de conferentie 'FNV, hoe Nu verder?' bleef te veel hangen in kritiek op het huidige beleid van de vakbeweging. Felle en overtuigende kritiek, dat wel, direkt voortkomend uit de dagelijkse praktijk en een hartgrondige schreeuw om een strijd bare opstelling van de FNV. Maar nog te weinig uitgewerkt om die schreeuw in een daadwerkelijk andere praktijk te kunnen omzetten. Dat gold met name voor het 'groot forum' van vrijdagavond - de themadiskussies van de volgende ochtend lieten duidelijk meer horen - en misschien kan zo'n openbare konfronta-

tatie met enkele bondsbestuurders achter de forumtafel ook niet meer opleveren. Gelijktijdig moeten we beseffen dat de stand van de vakbondsstrijd en de discussie daarover zich projekteert op onze lezerskonferenties en door onze debatten niet eventjes op een hoger plan gebracht kunnen worden.

Hoe dan ook, dit verslag moet maar voor zichzelf spreken. Allereerst een samenvatting van het 'groot forum', waarvan bijna tweehonderd mensen getuige waren en dat voor het eerst in het bestaan van Solidariteit - na vier lezerskonferenties - zelfs de dagbladen haalde. We laten vooral de forumleden aan het woord en geven hun eerste commentaar op de twee discussiestellingen vrij uitvoerig weer. Uit hun onderlinge discussie,

daartoe mede uitgedaagd door soms knallende reacties uit de zaal, blijkt dat de FNV-bonden gelukkig geen eenheidsworst verkopen.

Daarna volgen verslagen van de zes discussiegroepen en een korte impressie van het 'klein forum' van de zaterdag. Van het koor 'Morgenrood Amsterdam Centrum' op diezelfde dag kunnen we niets laten horen, geboeid erdoor waren we wel, evenals door het flitsende optreden van de utrechtse fanfare 'Tegenwind' van vrijdagavond. De toespraak gehouden door Nasiphula Mbwonga, voorzitter van de vertegenwoordiging van het ANC in Nederland, over met name het COSATU (Congress of South African Trade Unions) zal in het komende nummer van Solidariteit worden opgenomen.

Meedenkstrategie

In de eerste discussiestelling werd de vraag gesteld waarom de bezinning van de FNV, die tot ledenwinst zou moeten leiden, zich niet richt op het falen van de meedenkstrategie in de krisispolitiek van ondernemers en overheid.

Johan Stekelenburg (vice-voorzitter federatiebestuur FNV) - In tegenstelling tot wat de stelling zegt, heeft ons beleid niet gefaald in de bestrijding van de werkloosheid. Natuurlijk, de werkloosheid is onaanvaardbaar hoog, maar zou hoger geweest zijn als we ons niet gericht zouden hebben op de verbinding van arbeidstijdverkorting en loonbeheersing. Dat is geen meedenkstrategie, maar een resultaat van een analyse van de makro-ekonomiese verhoudingen, rekening houdend met een toenemende machtspositie van werkgevers. Dat betekent soms meedenken, soms strijd voeren, soms kompromissen sluiten. Die werkwijze zal niet veranderen, ook niet door 'FNV 2000'.

Willem Agenant (werkzaam bij Howson-Algraphy, lid bondsraad Industriebond FNV) - Herman Bode heeft in de Tijd gezegd 'Als het bij de vakbeweging alleen gaat om wat een individueel lid er zelf aan verdient, kunnen we er beter mee ophouden'. Ik denk dat hij de spijker op z'n kop slaat.

'FNV 2000' staat bol van de noodzaak tot ledenwinst en als je goed tussen de regels door leest, en dat is nodig, gaat het niet om de leden op zich, maar vooral om de belangen van het apparaat. De FNV en de bonden moeten een soort sociale supermarkt worden waar leden diensten kunnen kopen, alleen om het personeel van de supermarkt in dienst te kunnen houden. Ik denk dat het anders moet.

De FNV zal zich moeten richten op concrete doelen, die door de leden als belangrijk worden ervaren, die de leden weten te motiveren tot sociale acties die tot zichtbare resultaten leiden. In de afgelopen jaren heeft de FNV meegedacht, is meegegaan in reorganisaties, omdat ze 'economies noodzakelijk' waren, en heeft loon ingeleverd voor de arbeidstijdverkortings waar Johan het over had. Sociale acties zijn niet of nauwelijks ontketend en voor de massa belangrijke resultaten zijn niet binnengehaald. Als we dat wel zouden doen, komen de leden wel.

Maria van Veen (voorzitter Vrouwenbond FNV) - Ik heb wat moeite met de stelling, maar vraag me wel eens af wat we nu bereiken hebben met in commissies zitten, wat zijn we daar aan het doen. Aan de andere kant - ik ben nu opportunistes - hebben we via commissies en lobbyen bereikt dat de Vrouwenakademie de komende jaren wordt voortgezet. Ik vind dat geen voorbeeld van de meedenkstrategie. Als we alleen die lijn zouden volgen, zou ik dat heel erg betreuren. Het lijkt me wel één van de oorzaken dat we minder herkenbaar zijn. Op dit moment zijn we voor groepen als vrouwen, jongeren, uitkeringsgerechtigden en etnische minderheden totaal niet aanspreekbaar. Daarin moet in de toekomst, liefst snel vóór 2000, verandering komen. We moeten een combinatie krijgen van een strijdbaar vakbeweging met een goede belangenbehartiging en dienstverlening. Aan dat laatste ontbreekt veel, maar de noodzaak van een goede dienstverlening moet buiten discussie staan. Er moet echter wel overtuiging en visie achter zitten.

Martin van Rossum (algemeen sekretaris Vervoersbond FNV) - Hoezo meedenkstrategie gefaald? En wat is er mis met meedenken? Als je een vakbeweging wilt zijn die onderhandelingsresultaten boekt, daarvoor zo nodig druk uitoefent en als één van de

REAKTIES OP DE LEZERSKONFERENTIE

Jan Duyghuizen, kaderlid van de AbvaKabo en werkzaam bij de belastingdienst vond de forumdiskussie op vrijdagavond 'chaoties'. Door de veelheid van onderwerpen werd de discussie volgens Jan 'komplex'. 'Door Maria van Veen werd het best aangegeven waar de nieuwe problemen liggen. Toon Dekkers hoort echt tot de oude garde. Hij ziet veel problemen niet die te maken hebben met jongeren, vrouwen, migranten, deeltijdwerk enzovoort. In tegenstelling tot Willem Agenant praatten Maria van Veen, Greetje Lubbi en Mari Martens wel over de zwakkeren. Willem is te schematisch en praat te gemakkelijk, in gespiegde taal. Als we maar zeggenschap hebben, dat zou het wel goed komen.'

Martin van Rossum werd door Jan als 'technokraat' omschreven: 'Die man had ook manager kunnen zijn. Hij beheert een tent en praat over het kosten-baten-plaatje.'

centrale activiteitenbelangenbehartiging kent, dan betekent dat meedenken. Dat zit in onderhandelen opgesloten. Dan denk je over bepaalde problemen na waar werknemersbelangen mee gemoeid zijn. Nu 'FNV 2000'. Op langere termijn dreigt een automatisatie proces van ledenafkalving. Sinds 1971 zijn er verschuivingen in de beroepsbevolking. Dat hebben we tot voor kort onvoldoende onderkend. Leden lopen niet weg, maar we schrijven er te weinig in, omdat de vakbeweging niet opkomt voor de belangen van nieuwe groepen op de arbeidsmarkt. Gebleken is dat 70 tot 80 procent van de nieuwe leden door collega's tot lid wordt gemaakt. De vakbeweging moet dus herkenbaar op de werkvloer aanwezig zijn. Met individuele en kollektieve belangenbehartiging, dienstverlening en werken aan maatschappijverandering. Over de praktische aanpak daarvan gaat 'FNV 2000'.

Toon Dekkers (uitkeringsgerechtigd, kaderlid Dienstenbond FNV) - De FNV kijkt naar het jaar 2000, maar ik vind dat de FNV niet verder kijkt dan haar neus lang is. Het rapport gaat over bijzaken, terwijl zo veel hoofdzaken om een oplossing vragen. Zeker als we kunnen vaststellen dat binnen de huidige structurele crisis zich een nieuwe economische recessie aanmeldt. Met mogelijk meer werklozen, een nieuwe aanval op de uitkeringen, lonen, gezondheidszorg enzovoort. En meer flexibilisering van de arbeid. Voor die hoofdzaken staan we en 'FNV 2000' laat ons in de kou staan, nu en morgen.

Mari Martens (landelijk vrijgestelde Jongerenbeweging verbonden met de FNV) - We zijn het eens met 'FNV 2000' waar staat dat vast werk, vast inkomen en een zeker bestaan voorafgaan aan de aansluiting van jongeren bij de vakbeweging. De afgelopen jaren is het tegengestelde gebeurd. Veel gepraat over jeugdwerkloosheid en veel plannen gemaakt om die te bestrijden. Maar jongeren kregen deeltijdbanen, flexibele contracten, groeioprokken enzovoort. Het CDA liegt als het zegt dat de jeugdwerkloosheid gedaald is. Jongeren zijn langer op school gebleven of in rare contracten verzeild geraakt. Vaste banen zijn er nauwelijks bij gekomen. Als een jongere zegt lid van een bond te zijn, is er een grote kans dat een contract niet verlengd wordt.

Greetje Lubbi (voorzitter Voedingsbond FNV) - Als het gaat over de effecten van arbeidstijdverkortings kunnen we met Johan twisten of de werkloosheid daardoor niet groter is geworden dan nu het geval is. Maar de vakbeweging staat toch wel met lege handen als we praten over de successen van arbeidstijdverkortings. Zelfs waar we op een goeie manier een 36 urenweek hebben bereikt, is dat volstrekt onvoldoende. Voor een belangrijk deel komt dat door de kleine stapjes die we gemaakt hebben. Willen we met arbeidstijdverkortings na 1987 nog overleven, dan is dat met grote stappen. Ik weet anders niet met welk verhaal ik de mensen nu nog zou moeten overtuigen om na die 36 uur op de barrikade te gaan. De meedenkstrategie. Mij lijkt 't niet slecht mee te denken in de argumen-

ten van je tegenstander, maar zelf denken lijkt me verstandiger. Zelf denken over wat je wilt en hoe je iets wilt bereiken, meedenken in de zin van meelopen, is niet goed.

In 'FNV 2000' staan een paar goede dingen. Met name over vrouwen en jongeren. Daarvoor moeten we ons sterk gaan maken en het niet laten bij mooie woorden. De passage over uitkeringsgerechtigden stelt me erg teleur. Nog steeds worden ze benaderd als een tijdelijk probleem. Uitkeringsgerechtigden moeten een betere machtsbasis krijgen in de vakbeweging.

Na deze eerste ronde van commentaar gaan de forumleden op elkaars gezichtspunten in. In de loop van die discussie mengt de zaal zich in het debat. In deze samenvatting doorbreken we de tijdsvolgorde en hebben we een groepering naar onderwerpen aangebracht.

Sociale akties

Johan Stekelenburg - Als Willem Agenant zegt dat de FNV nauwelijks sociale akties heeft gevoerd en mee is gegaan in de reorganisaties, dan moet ik echt een beetje over m'n nek. Ik zag net een paar havenarbeiders binnenkomen. Als ik weet dat ze zes weken staan te buffelen om te proberen hun werk te behouden, en als ik weet dat de Voedingsbond net vandaag een strijd bij Coberco heeft afgesloten, voel ik me niet aangesproken.

Willem Agenant - Het is niet fair van Johan als hij verwijst naar akties van de Vervoersbond en Voedingsbond. Natuurlijk haalt hij daarmee de krenten uit de pap en weet hij ook dat de uitzondering de regel bevestigt. Hij weet ook dat Dick Visser zich erop beroemt dat Nederland na Zwitserland het land is waar het minst gestaakt wordt.

Winnen van leden

Willem Agenant - Ik geloof Martin van Rossum direkt. Leden win je op de werkvloer. Je moet 't alleen eens proberen als de bond net heeft voorgesteld 5 procent loon in te leveren voor arbeidstijdverkorting. Dan weet je gelijk wat de meedenkstrategie is.

Martin van Rossum - Ik begrijp Willem, maar ik heb aangegeven dat er hele sectoren zijn gekomen waar de

vakbeweging afwezig is. Bijvoorbeeld de banken en de dienstensektor in het algemeen. Daar werken langzamerhand veel meer mensen dan waar de vakbeweging traditioneel sterk is.

Toon Dekkers - Leden inschrijven is geen kwestie van boekhouden. Uit de geschiedenis blijkt dat leden zich inschrijven als er akties gevoerd worden. Dan komen ze naar je toe en zeggen 'toe, schrijf me alsjeblieft in'. Leden werven is een kwestie van machtsontwikkeling.

Maria van Veen - Als we zeggen dat de macht in de bedrijven ligt, is dat wel waar en leuk, maar dan hebben we 't over een smalle vakbeweging zonder jongeren, vrouwen enzovoort. Denk nou niet dat iedereen gelukkig is als we de zeggenschap in de bedrijven geregeld hebben. Zo is 't toch even niet. Toevallig.

Willem Agenant - Ik denk dat Maria langs de waarheid heen loopt. Als we 't hebben over jongeren, vrouwen en uitkeringsgerechtigden, hun positie willen versterken en voor werk zorgen, zal de macht daarvoor in de bedrijven ontwikkeld moeten worden. Daar zal de koppeling moeten liggen, eisen voor die groepen zullen daar gesteld en binnengehaald moeten worden.

Wat Martin betreft, in die sectoren waar hij 't over heeft, met die lage organisatiegraad, is het nooit anders geweest. Mensen werven om ze alleen maar als lid te hebben, is rekenen. Uiteindelijk gaat het in de vakbeweging om de strijdbaarheid.

Maria van Veen - Vergeet even niet, als een bedrijf slecht gaat en er mensen uitvliegen, maken mannen dan vrolijk plaats voor vrouwen, etniese minderheden? Zo gaat 't toch niet. Ik gun mannen graag hun baan, maar er zijn ook nog anderen die macht willen ontwikkelen.

Martin van Rossum - Het probleem moet serieus gesteld worden. Moet die lage organisatiegraad bij bijvoorbeeld het verzekeringswezen blijven? Als we ons niet tot die sectoren wenden, resteert er in het jaar 2000 een organisatiegraad van 10 procent. Mij valt trouwens op dat men ter linker zijde kans ziet de onmacht breed uit te meten. Neem bijvoorbeeld het Van der Louw-akkoord voor het rotterdamse stukgoed. Ook deskundigen zijn het erover eens dat het één van de sterkste werkgelegenheidsakkoorden is die in Nederland zijn afgesloten. En links heeft forse kritiek. Wat zit er achter zo'n vorm van zelfhaat? Mij lijkt dat een slechte start om de positie van de vakbeweging te versterken.

Geen zelfhaat, maar kritiek

Uit de zaal volgen verschillende reacties, dit zijn er twee van. 1) Als Martin van Rossum spreekt over meedenken en dat ook van de leden vraagt, wil dat nog niet zeggen dat ze meelopen. Wat jij zelfhaat noemt, is kritiek en die heb je keihard nodig, zoals je de leden keihard nodig hebt. 2) Als het Van der Louw-akkoord zo'n goed akkoord is, waarom moeten ze in Rotterdam dan al zes weken staken om het overeind

REAKTIES OP DE LEZERSKONFERENTIE

Hilde ter Doest is voorzitter van de Vrouwenbond afdeling Nijmegen en werkt op een informatika-opleiding voor vrouwen. Zij vond de diskussie voor de pauze een goede afspiegeling van hoe het nu in vakbondsland toegaat: 'Veel uiteenlopende meningen, waarbij men elkaar steeds aanvliegt. Zonder echter te konstateren welke problemen er nu zijn en wat je daaraan kan doen. In de tweede helft kwam dat er ook niet uit.'

Hilde had graag wat meer voorbeelden gehoord van de Vrouwenbond, Voedingsbond en Jongerenbeweging over 'hoe zij akties voeren op een andere dan de traditionele manier. Die zouden meer geldingskracht in de vakbeweging moeten hebben.' Toch spraken Maria van Veen, Greetje Lubbi, Mari Martens en ook Toon Dekkers Hilde erg aan. In tegenstelling tot Martin van Rossum: 'Het is jammer dat hij een typische exponent van de akademiese instroom in de vakbeweging is. Hij praat totaal over de hoofden van mensen heen.' Hilde is erg benieuwd of datgene wat in het rapport 'FNV 2000' beloofd wordt, namelijk geld voor vergeten groepen, ook echt waargemaakt gaat worden.

foto Tjabring van Egten

te houden? Het is trouwens geen arbeidsplaatsenovereenkomst, maar een afbouwregeling om te zorgen dat er geen gedwongen ontslagen vallen.

Maria van Veen - Als Vrouwenbond FNV timmeren we aardig aan de weg. Onze invloed binnen de FNV is toegenomen. Op ons initiatief zijn er zes Vrouwenvakscholen gekomen, er is een steunpunt thuiswerk en als 't aan ons ligt, komt er een tweede in Amsterdam. We krijgen nog dagelijks telefoontjes om informatie na onze actie-week over vrijwilligerswerk. We nemen deel aan Bivak enzovoort, we doen dus aan algemene belangenbehartiging. Toch schrijven we geen leden in. Dat geeft toch te denken.

Toon Dekkers - We hebben het allemaal over machtsvorming. De vakbeweging telt 20 tot 25 procent uitkeringsgerechtigden. Dat is een ongebruikte macht. Geen bedrijf heeft zo veel werknemers, geen bond zo veel leden. In 1985 leek de FNV dat ook in te zien. Veel te laat, maar goed. Er moest voor de uitkeringsgerechtigden een andere structuur komen. Dus werd een structuurwerkgroep gevormd, in meerderheid bestaande uit bezoldigden. Wat deed die werkgroep? Die vergaderde! En die vergaderde anderhalf jaar en kwam tot de konklusie dat ze er niet uit kwam. De bezoldigden en daarmee de bonden, konden het niet eens worden. Wij stelden daar tegenover een bundeling van uitkeringsgerechtigden dwars door de bonden heen, met een eigen apparaat bestaande uit uitkeringsgerechtigden. Dat werd afgewezen. Nog steeds ligt die macht braak, ook in 'FNV 2000'.

Johan Stekelenburg - De vraag is of je uitkeringsgerechtigden in FNV-verband apart moet organiseren of in de bonden. Wij kiezen voor het laatste, een verbinding in de bonden tussen werkenden en uitkeringsgerechtigden om tot gezamenlijke belangenbehartiging te komen. Volgens ons is een splitsing een slechte zaak voor de uitkeringsgerechtigden.

Greetje Lubbi - Wij willen ook geen aparte bond voor uitkeringsgerechtigden. Maar in de nota 'FNV 2000' komen de uitkeringsgerechtigden er wel erg mager af. Wij missen een principiële opstelling, die kiest voor uitkeringsgerechtigden.

Toon Dekkers - Wie wil er nou een aparte bond? Wij niet, maar op dit moment hebben de uitkeringsgerechtigden slechts een adviserende stem in de bonden. Daarom hebben wij gezegd, we gaan het zelf doen, de afbraak duurt al tien jaar. De zaal geeft nog een paar aanvullin-

gen. 1) Al tien jaar hebben de werkenden ingeleverd om de koppeling met de uitkeringsgerechtigden in stand te houden. Gelijk hebben de uitkeringsgerechtigden ingeleverd. Dat is een negatieve koppeling die geen eenheid brengt. 2) Door de FNV is niet met allen gezamenlijk actie gevoerd tegen de afbraak van de sociale zekerheid.

Dienstverlening en strijdbaarheid

In de tweede discussiestelling ging het over de verhouding tussen de uitbreiding van de dienstverlening, zoals die in 'FNV 2000' staat, en de strijdbaarheid van de vakbeweging.

Johan Stekelenburg - Ik ben voor versterking van de vakbeweging, kwalitatief en kwantitatief. De FNV moet kiezen voor een strijdbare opstelling met een goed funktionerende organisatie en een behoorlijke individuele en kollektieve belangenbehartiging. Ik voel absoluut niet voor een lijn als een soort radikalere voorhoede met minder dienstbetoon en eventueel ledenverlies. De brede basis van de werknemers, daar gaat het ons om. Zonder machtsbasis en dat is ook het ledental, verliest de FNV haar positie en invloed en wordt zij een kleine, onbetekenende klup.

Willem Agenant - Het hele apparaat instellen op individuele dienstverlening verschuift het idee van een strijdorganisatie naar achteren. Je trekt een ander soort leden aan dat voor een strijdorganisatie nodig is. Je kweekt een apparaat dat niets voelt voor 'stakingen en ander gedonderjaag' zoals Dick Visser dat noemde vorige week in Volendam op de jaarvergadering van de FNV-afdeling. Leden moeten zich niet individueel,

REAKTIES OP DE LEZERSKONFERENTIE

Toon Dekkers is gepensioneerd en kaderlid van de Dienstenbond FNV. Als lid van het forum vond hij dat de zaal zeer levendig was en echt meeleefde met de mensen achter de tafel. Het forum zelf vond Toon 'vrij verwarrend'. Toon vroeg zich af 'hoe de vakbondstop zich gaat redden uit de gevaren die ik geschetst heb. De bestuurders werden nogal eens aangevallen vanuit de zaal, met name onze vriend Van Rossum. Stekelenburg is veel verstandiger, die doet het niet onaardig. Maar vooral de radicale stroming achter de tafel sloeg erg aan bij de zaal.'

Toon vermoedt dat de discussiebijdrage over de BUG (Bundeling Uitkeringsgerechtigden) wel wat zal opleveren.

maar samen aan de bond verbonden voelen, en dat gevoel krijg je in akties, als je voor je belangen knokt. Om dat te bereiken hebben we geen sociale ANWB nodig, maar een strijdleiding.

Greetje Lubbi - Ik zie, god zij dank, bij de Voedingsbond een strijdbare klup, maar wij zijn ook een bond die mensen ondersteunt bij de sociale dienst of bij onderbetaling in een slagerij. Dat is absoluut geen tegenstelling. We zouden op de verkeerde weg zijn als we alleen maar in de richting van de dienstverlening gaan. Als ik het rapport 'FNV 2000' lees, staat dat er ook niet. Het zou ook slecht zijn als we alleen op basis van strijd, stakingen en ander zalig gerotzooi zouden opereren. Een meisje in de slagerij, dat driehonderd gulden te weinig verdient, help je niet met een staking.

Martin van Rossum - Dienstverlening valt niet te organiseren zonder kollektieve belangbehartiging en strijd. Dienstverlening betekent vrijwel altijd datje mensen op individuele rechten wijst. Die rechten moeten dus eerst verworven zijn. Een voorbeeld is de sociale zekerheid. Daar is de vraag, leg je je bij de afbraak neer of zeg je, als er in de bovenwettelijke sfeer wat te bereiken is, proberen we dat. En in 'FNV 2000' wordt voor het laatste gekozen.

Toon Dekkers - Ik heb de crisis van de dertiger jaren meegemaakt. Toen was het inderdaad zo dat de vakbeweging de steun uitbetaalde, zoals nu in België. Dan kreeg je als vakbondslid een daalder of een gulden meer dan niet-leden. Desondanks nam het aantal leden af en op de strijdbaarheid was ook het één en ander aan te merken.

Mari Martens - Duidelijk is dat aan de dienstverlening een heleboel schort. Nu maken we mee dat we een halfuur moeten lullen met een vakbondsbestuurder, voordat een jongere met één of ander probleem geholpen wordt. De Jongerenbeweging mist in 'FNV 2000' hoe de FNV en de bonden de komende tijd gaan werken aan vaste banen met vaste kontrakten en vaste lonen voor jongeren. Dan kunnen jongeren pas uithalen naar hun baas.

Maria van Veen - Er zijn groepen die uitgesloten zijn van een uitkering, veel jongeren en vrouwen. Op dit moment werken 1,5 miljoen mensen in geflexibiliseerde kontrakten, uitzendwerk, tijdelijk en grijs werk en thuiswerk. Zij ontnemen aan de sociale zekerheid nauwelijks rechten. Een direkte be-

moeienis van de vakbeweging met de uitkeringen verandert daar niks aan. Daarom zijn we blij dat in 'FNV 2000' dit soort werk een plaats heeft gekregen, maar nu begin 't pas. De prachtige woorden moeten bij de CAO-onderhandelingen niet ingezet worden als wisselgeld. Kortom, een goeie dienstverlening is prima, maar ook heel veel strijdbaarheid.

Een prijskaartje

Uit de discussie, die volgde op de commentaren van de forumleden, hebben we één onderdeel gelicht. De middelen die 'FNV 2000' mogelijk moeten maken. Zo hoor je nog eens wat.

Greetje Lubbi - Als we de dingen die nu op papier staan voor jongeren, vrouwen, uitkeringsgerechtigden en etniese minderheden willen bereiken, hangt er een prijskaartje aan. De bonden zullen de FNV de centen moeten geven om het uit te voeren.

Maria van Veen - Wat betekent het als er in 'FNV 2000' staat, voortzetting

van het emancipatiewerk, en de ministeries dat niet meer subsidiëren? Komen de bonden dan over de brug? Dat bedoelen we als Vrouwenbond en Voedingsbond met dat prijskaartje. Het huidige personeel en de huidige middelen moeten tenminste gegarandeerd worden. En we zullen erop zitten, hoor!

Martin van Rossum - 'FNV 2000' is een breuk met hoe het tot nu toe ging met notaas. De vakbeweging produceerde het ene na het andere rapport en ze verdwenen in de hitte van de strijd van de dag in buroladen en archiefkasten. Nu komt er een weravings- en ontwikkelingsfonds met een bestuur dat moet controleren of het rapport wordt uitgevoerd. Als de huidige geldmiddelen niet toereikend zijn, mogen er geldbronnen aangeboord worden om de plannen waar te maken. Hieruit spreekt de wil tot praktische samenwerking; er is dan ook sprake van volstrekte eensgezindheid.

Hans Boot

REAKTIES OP DE LEZERSKONFERENTIE

Cocky Wey, zeer actief lid van de Vrouwenbond Heemskerk, beleefde een heerlijke, levendige en geanimeerde avond. Toch vond zij dat 'allerlei dingen door het forum niet gezegd hadden hoeven worden. De discussiestellingen werden nauwelijks uitgediept, en zeker niet door de figuren die veel te lang praatten, zoals Martin van Rossum.' Van de forumleden vond Cocky Maria van Veen 'heel goed, prima en eerlijk. Toon Dekkers is ook een prima man, hoewel hij niet helemaal reëel is. En van Willem Agenant ben ik een fan!'

REDAKTIERAAD

Zaterdag 16 mei aanstaande van 13.00 tot 17.00 uur vergadert de redaktieraad van Solidariteit bij de Jongerenbeweging verbonden met de FNV in Utrecht.

De leden van de redaktieraad krijgen de uitnodiging en agenda toegestuurd. Elke lezer en lezeres van Solidariteit is welkom en krijgt na een briefje of telefoontje naar ons korrespondentie-adres de noodzakelijke informatie. Naast de lopende zaken van Solidariteit zullen aan de orde komen: de roterdamse havenstaking, de ambtenaren(akties) en een terugblik op de lezerskonferentie.

[oude adresgegevens weggelaten]